

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvzemši ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejemana za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gl., za pol leta 8 gl. za četrt leta 4 gl. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gl., za četrt leta 3 gl. 30 kr., za en mesec 1 gl. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poštnina iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gl. 50 kr., po pošti prejemana za četrt leta 3 gold. — Za oznanila se plačuje od četvirsonne petit-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat, in 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvolé frankirati. Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši št. 3 „gledališka stolba“. Opravištvo, na katero naj se blagovoljivo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne stvari, je v „Narodnej tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

O modernem nemškem šolstvu.

(Spisal Starogorski)

I.

Glavni razlogi, zakaj da naše sicer prav drago šolstvo za življenje ne koristi toliko, kakor francosko in angleško, morejo se obseči v naslednje tri točke: 1. Zanemarjanje značajnosti. Nemški „pedagogi“ govore često o „harmoničnem izobraževanju“, prezirajo pa popolnem, da je za dejansko življenje izobraževanje volje najvažnije. 2. Mer na abstraktno, teoretično in zloženo. Ustanovljenje zadosti tako potrebnih kmetijskih, obrtnijskih in kupčijskih šol je pri nas sosebno zaradi tega tako težko, ker Nemci ne poznajo prostih, ampak le umetno zloženih učnih načrtov z mnogovrstnim umetnim šolskim orodjem, kar pa nij le silno drago, ampak tudi šolskemu vspehu mnogo škoduje. 3. povsod se preveč le uči, pa ne vadi.

Angleži grajajo zlasti nepraktično stran nemškega šolstva, Francozi pa videvajo v duševnem presiljevanju nemške mladine in v zanemarjanju značajnosti glavni izvir vedno rastoče dušne bolezni, ki se „pesimizem“ imenuje. Wiese pravi, da Angleži naravnost odrekejo nemške odgoji v principu in v učnih sredstvih res misel do tega, kar se da z gotovostjo doseči. Kod dokaz zoper resničnost nemških načel v odgoji navajajo početje nemške mladine leta 1848. rekoč: Vaša učena odgoja je igrala takrat slabo figuro. Kaj je govorila navdušena mladina v svojih zborovanjih druga, ko nedoločne splošnosti o državi in ustavi, kakova bi morala biti, brez praskanja, kakova bi tudi mogla? Tako pošiljate mladino iz svojih šol v dejansko življenje z

zmožnostjo, da se da voditi po teorijah in domišljijah in špekulacijah, ne pa po zdravej razsoji“.

Francoska (v Lyonu izhajajoča) „Salut public“ piše: Prvi izvir rastočega pesimizma na Nemškem je iskati pri po nemških šolah priljubljenem regimentu. Nemški študent je od prvih let preveč z delom obložen in prisiljen; on ne pozna iger in telesnih vadeb v prostem zraku. Počitne ure prebije s tem, da okorno promenira ali pa kaj bere. Če se tudi duh razvija, vendar pa se značajnost popolnoma zanemarija. Nemški pedagog ima vedno v ustih enake besede kakor: esel, erzrindviech, lügnier etc. Od učenca se zahteva absolutna podvrženost v mišljenju in vedenju. Pred učiteljem hinavčuje in laže, za hrbtno pa ga postavlja na smeh. Umetnost porabe čuta do poštenja je na Nemškem čisto neznana. Potem pa se postavljajo nemške šole vsemu svetu kot izgled! Zaradi tega hrepeni gimnazijalec neučakljivo po urah, ki ga storijo vseučelišnega študenta, ki se more šaljivo kratkočasiti čez vse ter se pogrezovati v gambanje in pijančevanje po pivovarnicah. Toda ko prebije dve leti tako dolgočasno življenje, prime ga to, kar se po študentski „moralischer katzenjammer“ imenuje. Obide ga namreč pristudek in globoko spoznanje, ki pesimizm u pot nareja“.

V najnovjšem času so začeli tudi nekateri Nemci (sicer še rari nantes in gurgite vasto) sprevidovati napačnost svoje sisteme in metode v šolstvu. Tako piše na pr. Reuleaux, profesor višje obrtniške šole v Berlinu. „Mladina se pošilja v razne nemške državne šole. ne za to, da bi se njen duh vadil in razvijal, za znanstveno ali praktično življenje pripravljal

ter z znanstvi oborožil, ampak, da zadobi mladenič svoje papirnate svedočbe, da se je skoz toliko in toliko razredov porinil, da je tako dolgo po šolskih klopeh drčal, v tolikih izpitih igračo prigodka prebil, — kajti kar imam črno na belem morem si brezskrbno domu nesti“. — „Na te papirje se naslanja ves tek daljšega življenja; z njimi priplazi najneumniši po službeneji lestvici do vsake stopnje; brez njih je najbolj nadarjenemu in najbolj zvedenemu vsako proprišče zaprto. Treba še le zopet prevzeti navado, nositi čupe in malo se razločujemo od Kinezov, od onega najbolj izučena, najbolj izpitanega, najbolj z znanstvenimi diplomami oskrbljenega — tudi najpuhlejšega, najbolj brezsrčnega in preperelega — naroda.“ — „Čisto drugače pri najkrepkejših prizadevnih narodih, pri Angležih in Amerikancih. Nihče ne praša, od kod da ima svoja znanstva in ročnosti, one hočejo videti, ne pa papirov.“

O politiki grofa Taaffeja

prinaša „Pester Lloyd“ članek, v katerem pravi: „V zadnjem času se je toliko in tako različno poročalo o namerah Taaffejeve vlade, da smo se morali informirati na takem mestu, ki more najbolj pojasniti politiko cele vlade in posebe politiko grofa Taaffeja.“ Zdanje avstrijsko ministerstvo in posebno grof Taaffe boče parlamentarno vladati, ne da bi sam bil v navadnem pomenu besede parlamentaren. Vlada nij izšla iz večine jedne ali druge zbornice ter se ravno s tem razločuje od prejšnje vlade, katera je bila kri od krvi „ustavoverne“ stranke. Grof Taaffe je avtonomistiške stranke pomagal do večine in njegovo položanje njej nasproti je čisto drugo nego ono leve stranke

Listek.

Svečanostni govor o Stanku Vrazu.

(Govoril Bož. Raič v Cerovci dné 8. sept. 1880.)

(Dalje.)

1849. leta jeseni o počitnicah prišel sem slučajno potujoč iz Štridove v hram njegove mile sestre Anke v Hermancih, in ondi je na neke dni bival Stanko. Mej drugimi nauki učil me je: Vi buduče leto nastupite dušno pastirstvo, dolžnost vam bode ljudstvo nagibati na to, da se oklene zveličalnih načel Kristovih in po njih oblaži; a vi kot sin slovenske matere imate še drugo imenitno nalogo, namreč kot apostol slovenstva narodu razlagati, da spoštuje in ljubi svoj najlepši biser, svoj narodni slovenski jezik, svoje domače dobre navade, lepo svojo domovino, naj bode pravno, delavno, marljivo in varčno, naj si ne daje gaziti svojih narodnih pravic od tujcev, nego

je zagovarja in brani neustrašljivo; potle je pristavil: Glejte golobce! nas je malo, kateri delamo za narodni probud in napredek, pa nadejamo se dobrega vspeha, vsaj nauki naši so pravični, istiniti, na blagost narodu. Poselniki Kristovi, razposlani po daljnem svetu mej razne narode akopram ubogi, neuki in priprosti možje delovali so z jako dobrim uspehom, ker nauk Kristov opiral se je na čista, pravna, poštena, istinita in človečanstvu koristeča načela, — denes je po vsem vesoljnem svetu razširjena Kristova občina; tako so nauki katere razkladajo naši narodnjaki, slovenski pisatelji in učenjaki, zdravi, pravični in narodu koristni, tedaj ne dvojimo o povoljnem vspehu. — In denes po 30. letih vidi se, ka evangelij narodnih poselnikov segel je v srce in um narodu, da si je isti prisvojil, postal mu največja svetinja, katere se nijedna hudobna roka ne bi smela dotakniti. Denašnja svečanost kaže, ka seme čistih naukov narodnih blagovest-

nikov čvrsto zni, klasi, mestoma sad dozoreva. — Pljučno bolezen navlekel si je v neke veselici, katero so obhajali 1848. leta novo-rojenej svobodi na čast, zdravje mu je dan za dnem hiralo: prvlje polna rdeča lica upadala, glas pešal, živ duh njegov medlel. Davorinu je v Ptuji 1850. leta rekel: Moji dnevi so šteti, — kadar so me zakopali, molite in mešajte za mojo dušo. Miljenik se je nadejal, ka mu grozdje vrne ljubo zdravje, pa bridka osoda je drugače odredila. „Narodne Novine“ donesle so dné 26. maja 1851. leta žalostni glas: „Prekjučer poslipeodne preminuo je ovdje poslie dužeg bolovanja obće ljubljeni spisatelj narodni pesnik „Djulabijah“ Stanko Vraz. Po njem izgubila je domovina i književnost naša jednoga izmedju najrevnijih i najveštijih poslenikah.“

Nemila smrt! prerano si ugasnila sijajno zvezdo na obzorji slovanskem, prerano je umolknol mili glas slavca žerovinskega na kvar

k vladi Auerspergovej, ki se je imela svoj obstanek njej zahvaliti. Zdanja vlada vé, da nema parlamentarnega značaja a ravno zaradi tega čuti, da se mora držati ustavnih določeb. Ona računa z večino ljudskega zastopa ter jo respektira a z njo se ne identificira. Vlada potrebuje večine, da sprejme njene predloge, budget in nikdo jej ne more očitati, ako izvršuje sklepe državnega zbora. (Da bi jih le res izvrševala. Ur.) Kar se tiče „srednje stranke“, o katere se je zadnji čas toliko govorilo, vlada smatra zdanji trenutak za neugoden, da bi se osnovala. Ako bi bila srednja stranka, naslonila bi se vlada brezpogojno nanjo. Ker je pa nij, mora se Taaffe ustavno nasloniti na desno stranko zbornice poslancev. Kar se tiče narodnostnega vprašanja, misli vlada, da se mora rešiti po historičnem razvoju in tradicijah države. Avstrije nij naredil meč nego ona je nastala s pogodbami in po pogodbah. S tem, da hoče biti vlada pravična narodnostim, da bodo te imele priliko gojiti svoj jezik in svojo literaturo, misli tudi, da bode v njih vzbudila čut celokupnosti in državnega jedinstva. Vlada je prepričana, da se je narodnostim pod prejšnjo vlado godila krivica (mar misli, da se zdaj nam ne godi več krivica!! Ur.), da se popravi ta krivica, v tem ne vidi vlada samo svojega naloga, temuč tudi avstrijsko poslanje. Vlada je pa tudi preverjena, da, kolikor bolj se bode narodnostim branil njih jezik in njih slovesnost, toliko bolj bodo narodi videli, da je treba v administraciji jednega jezika in da ta more biti samo nemški jezik. A se silo in oficijalno se nemški jezik zdaj ne sme za državni jezik proglasiti, kajti narodnosti bi to zdaj razburilo. Nemcem v Avstriji se ne kratijo pravice, vlada pa da nehe prepuštit nobenej narodnosti hegemonije, a tudi nobenej ne daje koncesij. Čehi so si veliko škodovali s pasivno politiko skozi 18 let, ne morejo se privaditi, da spadajo v večino državnega zbora in zato delajo njih novine še zmirom opozicijo. Ako je katera vlada dobro hotela Čehom, to je zdanja, a njih silno drezanje ne zavira samo vladnega delovanja nego škoduje (?) tudi njih interesom. V zdanjem trenutku pa mora vlada pokazati svojo avtoriteto uže iz ozira na krono, sicer pa tudi novinstvu ne kratiti pravic. Za vnanjo politiko Haymerlovo se trudi Taaffe pridobiti tudi nemške narode. Kako slabo je pa prejšnja „ustavoverna“ stranka razumela vnanjo politiko, to vé najbolj grof Julij Andrassy.“

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 9. oktobra.

Za nemški „parteitag“ na Dunaji psevdoliberalci agitirajo kolikor le morejo. Zdjaj hočejo, da bi nemške agitatorje pozdravil na Dunaji dunajskega vseučilišča rektor magnificus in da bi jim delali študentje bakljado. Predzrna je taka agitacija, ki vleče mej politiko tudi študente.

Magjari se pa norčujejo iz avstrijskih centralistov, ki se toliko trudijo opisati svoje nasprotnike kot za vladanje nezmožne, a sami se ne morejo združiti in zjediniti ter je v njih toliko strank kolikor je centralistiških vodij. Njih „parteitage“ imenujejo Magjari „demonstracijo za vsako ceno“.

Nemška in liberalna „Köln. Ztg.“ pravi, da Herbst nij nikak parlamentarni vodja in da voditelja „ustavoverna“ stranka sploh nema najmenj pa da je za tacega zmožen dr. Herbst.

Vnanje države.

Preko Pariza se poroča o namerah Črnogorskih. Misli se, da bodo Črnogorci čez zimo sklenili zvezo s Srbijo, Bolgarijo in Grecijo in na spomlad začno te male države skupno občno vojno zoper Turčijo. Če same ne zmagajo, priskoči jim spet Rusija.

Albanci so baje večji del Ulcinja razrušili, ter se pripravljajo, da bodo Podgorico napadli. V Skadarskem okraju je 15 bataljonov turških rednih vojakov, ki se bratijo z Albanci.

Admiral angleškega brodogradništva in načelnik evropske flote lord Seymour je naznanil poveljniku ruskih ladij Kremerju, da naj bode pripravljen za odhod pred Cirgrad.

Orientno vprašanje je dobilo z drugo lice. Angleška je stavila evropskim vevlastim predloge, kaj da je treba zdaj storiti s Turčijo. O teh angleških predlogih, ki se pa natanko še ne poznajo javno, vrši se dogovarjanje mej vladami in se čuje, da jih bodo odobrile, da se ohrani sporazumnost v evropskem koncertu. Skoraj gotovo je da bode evropsko brodogradništvo blokiralo levantske luke. S tem bi se pa Turčiji žile podvezale.

Najnovejši telegram „Pol. Corr.“ pa o tem uže poroča: Britanska vlada je imela uže 8. okt. v rokah privoljenje vseh vlad, da se v Arhipelu vzame Turčiji kak objekt v zastavo ali porošstvo. Flota ima nalog v 48 urah pripravljena biti na odbod na novo določeni kraj.

Shodu kneza Milana z bolgarskim knezom v Belgradu pripisuje se velika važnost. Ristić je imel najprej dolgo avdijencijo pri knezu Aleksandru, potem pa je pisal njegov organ „Istok“: „Zveza mej balkanskimi narodi in državami je prvi pogoj našega obstanka in naše bodočnosti. Istok je last iztočnih narodov.“ — Do take zveze bode prišlo ker — mora priti, kajti balkanske zadeve zahtevajo združenega delovanja mej Srbi in Bolgari. — Bolgarski knez je sprejel 8. okt. tudi črnogorskega vojvodo Peko Pavlovića.

Dopisi.

Iz Kamnika 8. okt. [Izv. dop.] Znan je bralcem „Slovenskega Naroda“ naš razpor z necimi oblastvi, ki hoté našim frančiškonom šolo vzeti. Mi smo proti temu izreden rekurz naredili, kakor je uže bilo v novinah. — Zadnja seja okrajnega šolskega sveta, ki bi bil imel kompetente priporočati za učiteljske službe namesto frančiškanov, nij nič rezultata imela. Ker je namreč jeden ud tega sveta sam kompetent torej nema glasa, drugače pa se narodni in protivni glasovi v tem zboru odvagujejo, zato so narodni udje šolskega sveta zapustili zborovalnico in svét tako nesklepčen storili, da nij mogel nič predlogov delati. — Tako je stvar obvisela in visi še. Zategadelj bodo frančiškani, s katerimi zmo zadovoljni, še dalje šolo imeli. Mej tem pa upamo, da bodo naše prošnje in pritožbe na višjih mestih uslišane. Čemu pač deželi po nepotrebem 2000 gld. več stroškov delati le samovolji jednega nemškutarskega individua za ljubo. (O tem smo dobili, ko je ta dopis uže stavljen bil, še drug obširnejši dopis, ki ga v jednej prihodnjih številkih objaviti hočemo. Ur.)

Iz Ptujja 8. okt. [Izv. dop.] Kakor vam je uže poročano, izvoljen je v Maribor-Ptujskem okraju dr. Schmiderer s 656 glasovi za državnega poslanca. Naš kandidat g. Bindlechner je dobil častno število od 259 glasov. Če pomislimo, da smo mi prvokrat na volišče stopili, smo na to lepo število glasov slobodno ponosni. Dalje smo se pri tutej priliki osvedočili, ka je naša stranka v teh mestih in trgih, kateri z Mariborom volijo, tako močna, da bode pri prihodnej volitvi, ako nam vlada nij neprijazna, večino imela. Naša skrb bode torej morala biti, da v tolikih predkrajih tako večino dobimo, da Maribor paraliziramo. Najpravičnejše pa bi bilo, da bi se volilni red tako predruščil, da ti podkraji ne bi več z Mariborom volili, ker Maribor ima sam toliko glasov, kakor deset predkrajev, kateri z Mariborom volijo, vkup, in da tedaj vsikdar Maribor odločuje. Vsi predkraji, kakor Ptuj, Slovenska Bistrica, Slovenj Gradec, Ormuž, vrlo Središče i. t. d. so tedaj le statisti.

Naše število bi bilo še precej večje, ali mi se še sami nijsmo poznali, marsikateri narodnjak se za volitev nij nič brigal, in marsikateri še volit nij šel, ker je mislil, da se večine nij nadejati. Potem nam manjka agitatorjev. Nekateri nemškutarski proletarci so kakor besni letali od hrama do hrama in glase

➤ Dalje v prilogi. ➤

lepoznanske književnosti jugoslovanske. V 41. letu postlala mu je bela žena posteljo v krilu matere zemlje, in duh varuh straži na gomili Jurjevega grobja pri Zagrebu pozemeljsko lupino Stankovo. — Ali Stanko nij umrl, dokler bodo lesketale zvezde na nebu, pesni žarele v narodovej duši, — dokler bode Slovanstvo. Stanko živi neumrl po svojih pesnih. Dr. Razlag, prezgodaj preminovši mi iskreni prijatelj, piše mi o njem 1852. leta: „Neka skrivna otožnost mu je vladala na obrazu, katera se nij razvedevala, razen kadar je bil govor o bodočnosti Slovanstva, kar je Vraz bil postal je iz lastne moči, sreča mu nij naklonila blaga, rojenice neso mu položile v zibelko zlata, da bi si potrebnih pomočkov nabavil za naobrazbo in telesno blagostanje. Njemu se je godilo, kakor se Slovanom povprek godi.“

Odlične ročovine zagrebske lepo so sprejemale in častile Stanka, v vseh knjižniških

krogih bil je posebno čislán; vesele družbe so ga rade vabile, bil je namreč šaljiv in šegav, pa vse v kolotači vzgledne dostojnosti. V društvih je zanimivo tolmačil o Slovanstvu in Ilirstvu — vse očaravajoč. Prispevši v svoj rojstveni dom sklicaval je sorodnike, znanca, ter nasnoval razne igre in zabave; posebno pa je ljubil petje in pozival dekleta lepo pevati znajoča, da si je zapisaval pevane pesni. Vraz posvetil se je od mladih nog z vso močjo in z vso dušo narodnej stvari, ter pripravljaval se na krasno svoje pozvanje, živeč za napredek slovenske književnosti. Fr. Kočevar prejel je od Matice hrvatske spise in blago slovensko Stankovo, da vse te izdelke izroči posestrimi Matici slovenskej. Umetno blago javlja prve pesnikove poskušnje, polne visokega in blagega uma; nekaj je pesnij drugih slovenskih pisateljev. Narodno blago obsega mnogo nad tisoče narodnih slovenskih pesnij,

potem precej narodnih povestij, ugank, iger, vraz itd., vse te dragocenosti leže v temnih predalih Matice slovenske.

Slovenska bila je Stanku preozka za slovanstvo delovanje, njegov bistri in bujni duh potreboval je širjega kroga, kateri se mu je razvijal na slovanstem jugu, kjer je lepo in bogato narečje ilirsko — srbščina ali hrvatščina — krepko razcvitalo, obetajoče na čvrstjej podlogi izvrstnih knjig, obilno zdravega in okusnega sadu; vrh tega dajale so temu prehodu povod Vrazove jezikoslovne študije, po katerih je hlepel na jedinst in podobnost slovanstvih jezikov, ter odbijal vse, kar bi presamovoljno hodilo svojim zakonitnim putem; skrajni navor temu uspešnemu koraku prožala je blažilna ideja — zjedinenje vsega Jugoslovantva, t. j. združenje vseh južnoslovanstvih plemen: slovenskega, hrvatskega in srbskega v jedno skupino, v jedno

lovili, proletarski agitatorji, ki se ob manjkani vsega izobraženja ne sramujejo pri oknu nazaj zlesti, ako so jih pri vratih ven vrgli. Naši volilci so večidel v inteligenciji. Gotovo vsak drugi naših volilcev je bil ali dovršen vseučiliščnik, ali vsaj gimnazijalno izšolan, in ti se ne morejo sramotilnih in nizkih sredstev posluževati, kakor naši nasprotniki, iz različnih elementov obstoječi. Odločnih nasprotnikov sedanje vlade nij veliko. Skoro vsi, tudi nemškutarji želijo pomirjenja narodov. Brez male izjeme vsi pripoznajo vsem narodom enake pravice, ker imajo enaka bremena. Gospodarsvena vprašanja tako glasno na naša vrata trkajo, da jih tudi gluhi nemškutar slišati mora. Le malo število je tistih, kateri ljudstvo le ščujajo, kateri Nemcem lažejo, da je nemštvo, nemška šola i. t. d. v nevarnosti, da mi nemške šole hočemo celò slavizirati. In kdo so ti pri nas v Ptuj? V prvej vrsti g. dr. Bresnig, kateri se v svojej neizmernej čistilakomnosti kot župan obdržati hoče, da si svoje mesto kot mestne hranilnice doktor, katero mu vsako leto kakih 6000 gold. nese, ohrani. On nij iz prepričanja „Nemec“. Dr. Breznik je pri volitvah na mestne volilce pritiskaval s svojo avtoriteto kot župan, — mestni policaji so še ob polednajstij uri po mestu morali letati, in volilce iz delavnic k volitvi tirati; on je pritiskaval na volilce kot mestne hranilnice ravnatelj in saj veste, da „denar je vladar na svetu“.

Ravno tako so delali načelniki tukajšnje založnice, marsikateri je šel s tresočimi nogami g. Šmidererja volit, ker drugače bi pri denarnem zavodu v zadrego prišel. To sta bila najglavnejša faktorja, katera sta za g. dr. Šmidererja v Ptuj delala in tudi odločila.

Tema dvema denarnima zavodoma so pomagali nekateri kot statisti, kakor na primer gimnazije ravnatelj g. Fichna, kateri te službe nij dobil zaradi učiteljskih zaslug, — ker teh néma — ampak kot znan nemšk agitator in ščuvatelj na slavjanski narod; potem druga ničla na tej gimnazij, gospod Cafasso. Naši glasi so bili častno pridobljeni, vsi iz prepričanja oddani, in če glase tehtamo, in štejemo, je naša ideja zmagala, in le nasilstvo odločilo. Še nij konec vseh dnij!

Iz Maribora 8. okt. [Izv. dop.] V svojem članku po naši volitvi ste rekli, da pred 20 leti narodni Slovenci v teh mestih, ki leže blizu nemške meje ne bi bili niti 50 glasov dobili, a zdaj smo jih 259, torej da vendar naša stvar napreduje. Preveč ste rekli 50. Mi starejši se prav dobro domišljamo, da

knjigo. Opustiti slovenščino za više občinstvo in zjediniti se v „ilirščini“, glasila se je književna blagovest na jugu, na katero je z dušo in telesom prisezal Vraz, a mrzil Prešeren.

Stanko nij posvetil svetlega peresa belih golobic parnaških Hrvatskej zaradi dobička, vsaj dosle še nij se z bogatil s pismenstvom nijeden jugoslovanski pisatelj, nego pri bratih Hrvatih našel je prostornejše polje za duševno delovanje in več žarkih src za narodno slovo, nego li onda v svojej slovenskej domovini. Da je svojemu silno kipečemu duhu privočil višji polet, ne jemlje se mu za greh, jeli se bistrookemu orlu sme oporekati, ako se trudi z navadne razine vzvišenim vzletom bližati zlatemu solncu? Čisti kan mu je bil, krajšim potom dovesti nas Slovence v vilinski raj sloge jugoslovanske.

(Konec prih.)

je dobil leta 1866 naš slovenski kandidat za deželni zbor mest Ptuj, Ormuž, Središče, Ljutomer samo 13, reci trinajst glasov. In zdaj pri zadnjij volitvi je bilo v zgornjih 4 mestih uže 141. Torej v tej polovici zdaj z Mariborom in družimi združenimi kraji toliko prirastka! „Bo uže bolje!“ V letu 1866 namreč, pod Belkredijevo vlado, organizirala se je bila narodna stranka na slovenskem Štajerskem pod vodstvom dr. Dominkuša in dr. Vošnjaka najprvo, in smo bili prvič v vseh kmetskih okrajih zmagali. V mestih nijmo tačas niti sanj o zmagi imeli, vendar se je bil tačas dal preprostiti narodnjak prof. Šuman, daje v Ptuj kandidiral proti Waserju, ki, to se ve da, tačas še nij bil nadsodnije predsednik. Nemec Waser je bil voljen, slovenski kandidat je bil dobil — le 13 glasov. Torej do denes nain je priraslo 128 glasov. — V Mariboru smo letos najprvo volili. Prihodnjic bomo uže tudi več glasov skupaj spravili sosebno če nam bode dobljeni nauk v agitaciji kaj zalegel.

Iz Radovljice 8. okt. [Izv. dop.] Dne 4. t. m. odprla se je pri nas čveterorazredna šola. Po slovesnej sv. maši šlo je več radovljiških gospodov s šolsko mladežjo v okusno okinčano šolsko poslopje. Okolo 9. ure pride tudi g. okrajni glavar kot zastopnik vlade tja. Potem se začne prava slovesnost. En deček podaril je gosp. okr. glavarju lep šopek z nagovorom v hvaležnost za njega trud, da se je napravila v Radovljici 4razredna šola, tudi jedna deklica je podala šopek gospodu županiku Josipu Bononiju za njegovo izvrstno delovanje, da se je šolsko poslopje tako v redu in v občno zadovoljnost dozidalo in primerno popravilo. Potem poprime besedo gosp. grof Thurn, župan in krajnega šolskega sveta predsednik, kateri se vsem korporacijam prijazno zahvaljuje, kar koli so pomogle v prid, da se je otvorila naša 4razredna šola.

Okrajni glavar opominja učitelje: Dolžnost vas veže, da si prizadevate, da se učenci in učenke mnogo dobrega nauče; v vašej moči je da si ta pomnoženi šolski zavod dobro ime ohrani. Spominja se presvitlega cesarja in njegovega godu, kateri se je ravno tist dan obhajal in zbrani učenci in gospodje so navdušeno trikratno „živio“ zaklicali. Vse se je vršilo dobro v domačem slovenskem jeziku.

Z Dunaja 8. okt. [Izv. dop.] Ko se je avstrijski cesarjevič Rudolf mudil v Berlinu, prinesla je „Köln. Zeitung“ odlomek necega razgovora cesarjeviča z neko „odlično osobo“. Po tem razgovoru se ima na Dunaji vshodno vprašanje za manj važno; Ruska in Avstrijska bi se morali porazumeti ter skleniti, da bi Rusija vzela Carigrad, a Avstrija da bi šla do Soluna.

Ta razgovor se je nekaterim zdel toliko važen, da se jih je poprijel strah. „Wiener Abendpost“ je tem ljudem prinesla olajšavo; temu listu se je naročilo, da „formalno razglasi“, da cesarjevič Rudolf nikomur nij kaj jednacega povedal.

Dunajsko časopisje je pred kratkim kvasilo, da imajo poljski poslanci skoro v Lvovu shod, da se pogovoré o bodočij taktiki napram „ustavovercem“ in avtonomistom. Razglasili so tudi, da hoče poljski klub biti v menj prijaznih razmerah proti češkemu klubu in avtonomistom nego do sedaj. Na vsem tem, kakor poročajo poljski časniki, nij besedice resnice. Poljski poslanci ne bodo imeli pred državnim zborom shoda, razmere poljskega kluba do češkega in do avtonomistov pa so v obče trdnejše in prijaznejše kakor to nijso bile nikdar. Odkar je

cesar potoval po Galiciji, so vsi Poljaci vneti za Taaffejevo politiko ter za avtonomističko stranko.

Ker je pri dunajskej trgovinskej zbornici jedno mesto državnega poslanca prazno, hoteli so nekateri kandidirati iz ministerstva „prognanega“ Cherteka. Sedaj, ko se je postavljaj kandidat, pa se nikdo nij hotel za Cherteka poganjati se. Postavljeni so zato drugi kandidate. Ubogi Chertek ima torej povsod smolo.

P.

Domače stvari.

— (Za javno tombolo,) ki bode v Ljubljani denes popoldne ob treh, narejeni so uže odri na kongresnem trgu. Red za vlečenje števil in oddajo dobitkov je tisti, kakor lani. Občinstvo odbor opozoruje posebno na dobri namen ter vabi uljudno k nakupu kartel po 20 kr. kateri se dobodo po trafikah in raznih lokalih do opoldne, pri tribuni pa od 8. zjutraj do pričetka tombole. Godba novega v Ljubljano došlega polka bode od pol dveh do treh pred glediščem igrala. Polkovnik jo je odboru rad dovolil z ozirom na dobrodelni namen tombole.

— (Tatvine) se v Ljubljani zadnji čas res množe. V četrtek opoldne sta bila tukajšnjemu mesarju in hišnemu posestniku gosp. Štruklju z njegovega dvorišča v Dolgih ulicah dva zaklja pšenice v vrednosti 12 gl. ukradena. — Drug dopisnik pa nam od tukaj piše: V noči od petka na soboto so tatje vlomili v klet prodajalca usnja g. Hribarja pred frančiškansko cerkvijo ter mu odnesli za 60 gold. blaga in zlato uro. — In v otigled tem vednim tatvinam v Ljubljani se nek listič naših nemškutarjev še jezi nad onim mestnim odbornikom, ki je zahteval pomnoženje mestne policije! Saj uže nij nobena reč v mestu varna!

— (Iz šale nesreča.) Poroča se nam od sv. Jurja pri Šmarji pod Ljubljano: Tukaj sta se dva brata, domača kmetska sinova pred žrelom goreče sušilne jame za šalo suvala in cukala sem ter tam. Nesreča hoče, da obadva v jamo padeta in se tako opečeta, da je jeden črez par ur mrtev bil, a družega so v bolnico v Ljubljano prenesli. — Drug naš dopis o ravno tej stvari pa malo drugače poroča stvar, namreč: Tarice so trle lan, malo od njih proč pa se je lan sušil na sušilnej jami. Sušač je bil hlapec, ki je pa sorodnik gospodarjev. Gospodar pride k hlapcu in ta mu reče: „Na, pojdi, zdaj boš pa ti en čas sušil.“ Gospodar mu odgovori, naj le sam še suši, on da pride kasneje. V šali sta se pričela pričkati in hlapec reče gospodarju: „če ne ostaneš tu, pa te vržem na grmado“, ter ga res prime in položi na lan. Ali sušilna lesa, na katerej se je lan sušil, bila je trhla, kolci so bili uže precej ožgani, prelomijo se in gospodar pade v jamo na žrvjico, pa potegne za soboj še svojega sorodnika, ki ga je hotel nazaj potegniti. Gospodarja in hlapca so brz iz ognja izvlekli, prvi je v silnih mukah živel še jedno uro, družega so pa pripeljali vsega osmojenega v ljubljansko bolnico.

— (V loteriji zadel.) Raznesla se je bila te dni po Ljubljani novica, da je tukajšen mlad privaten uradnik M. zadel loz. Ta vest pak se je kmalu na menj skrčila. Zadel je res pri vlečenji dunajskih lozov 1. t. m., a ne 200.000 temuč le 400 gld. Ker pa je imel le promeso, mora za 180 gold. kupiti loz, 80 gld. mora plačati 20% davka, 2 gld. 50 kr. je uže tako za promeso dal, tako da se kon-

čem še ta ljubitek skrči od 400 gld. na samih 137 gold.

— (Oficirji) novodošlega polka veliki knez Mihael so sinoči v kazini imeli soarejo, pri kateri so se poslovili od tovarišev tretjega bataljona, ki odide v Kamnik.

— (Obesila) se je pretečeni teden v kočevskem Koprivniku žena J. R., ki je bil ravno po opravkih v Zagrebu. Žena je bila v sedmem mesecu noseča in zapusti dva otroka. Uzrok samomora nij znan, najbrž duševna bolezen.

— (Ljubljanski dac.) Z 31. dec. t. l. neha pogodba ljubljanskega daca in mitnine. Zatorej bode 3. novembra ob 10. zjutraj pri tukajšnji finančni direkciji dražba te najemščine za prihodnja tri leta. Izklicna svota je 226.880 gld. Desetino dá vsak ofereat za kavcijo. Podrobnejši pogoji so v uradnem listu. Ne bi škodilo, ko bi se mogli dozdanjih j u d o v iznebiti.

— (Najden mrtvec.) Vtorek 5. okt. zjutraj so kmetje iz Huj pri Kranji gredoč čez Kokrski most zagledali ležati pri potoku mrtvega mladega človeka. Izpoznali so, da je fant iz Primskovega doma in da je bil mlinarski hlapec. Manjkalo mu je črevljev na nogah in uhanov v ušesih. V žepu pa je imel precej debel kamen. Sodi se, da je bil v tepeži z družimi fanti ubit, a potlej je nekdo drug ubitega še oropal.

— (Družba sv. Mohora) razposlala je letošnje družbenske knjige: 1. Slovenski Goffine, III. snopič, 2. Filoteja, 3. Občna zgodovina, VII. snopič, 4. Naše škodljive živali, I. snopič, 5. Slovenske večernice, 35. zvezek, 6. Koledar za leto 1881. Vseh udov bilo je 25430, vseh dohodkov 26642 gld., vseh stroškov 26623 gld.

— (V mariborsko duhovščino) sprejetih je 11 bogoslovcev v 1. leto: Črnenšek Fr., Krajnc Jož., Mohorko Fr., Matek Dav., Mikuš Bal., Mlakar Jan., Pustinek Jan., Stabuc Jarn., Stoklas Matija, Fischer Andr. in Kostanjevec J.

— (Krembserjev cirkus.) Na tukajšnjem cesar Jožefovem trgu nekoliko dnij sem igra cirkus Krembserov. Konje ima jako elegantne ter dobro izučene, kar se v občje prižnava. Krembser priredi pa denes popoldne po dokončanej tomboli ob 1/2 5 ure na živinskem trgu jahanje na stavo. V Ljubljani je to novo.

Razne vesti.

* (Spet jeden pismonoša umoren.) Strašen umor se je dogodil zadnje sredo na Dunaji. Zvečer je prišel neznan človek v „hôtel garni“ v Dominikaner-Bastei, ter je zahteval sobo za prenočišče. Druzega dne mu prinese pismonoša s pošte pismo, katero je bil tujec gotovo sam naše odposlal, da bi denarnemu pismonoši, kadar pride, vzel druga denarna pisma. Tujec ponudi pismonoši Hütmanu kozarček slivovke. Pismonoša izpije ponujano si pijačo, a ker mu je potem takoj slabo prihajalo, grè brž doli po stopnicah v sobo portirjevo, kjer precej omedli. Od tam so ga v bolnico prenesli, kjer je kmalu potem umrl. Raztelesili so ga in zdravniki so precej izrekli, da ga je tujec zastrupil s prusko kislino (blausäure.) Tujec je hotel ostrupljenega pismonoša, ki je imel več denarnih pisem za 1500 gold. pri sebi, oropati. Ker je imel pismonoša še tuliko moči, da nij precej v sobi tujčevj skupaj padel, temuè ker je šel doli k hišniku, zmešal se je lopovu račun. Šel je sicer za njim še celo k portirju, katelega je pismonoša prosil vode. Pa uže več nij dobil prilike tujec, da bi se bil polastil denarja, zato je rajè ušel, predno da so ga pri-

jeli. V sobi, katero si je bil v gostilni najel tujec, našla je policija jedno steklenico, zavoj z ženskim umazanim perilom in tisto pismo, katero je bil pismonoša tujcu prinesel, v katerem so bili pa samo koščki papirja, a nič denarja. Tujec se je zapisal v oznanilni gostilnični list Heinrich Breslauer. A to gotovo nij njegovo pravo ime. — Zadnja poročila z Dunaja pravijo, da so morilca uže našli ali — mrtvega. V gostilni „hôtel Union“ se je sam s cijankalijem ostrupil. — Pravo ime, da mu je Vilhelm Burghardt in je doma iz Kašave, 31 let star, agent.

* (Sto in petindvajset let stara) ženka, po imenu Avdotinška, je živila v Harkovu na Ruskem. Zdrava in krepka je bila do zadnjega. Sama je hodila kupavat si jela na trg in kuhala si je sama. Nekoliko dnij je pa lotil se je zaspanec ter je pripovedovala, da se jej je sanjalo, da je bilo na onem svetu. Dne 19. septembra so jo pa našli na železniškem tiru mrtvo in nje truplo črez pol pretrgano. Sama se je vrgla tja, da se umori.

* (Nesrečna vožnja.) Minolo nedeljo popoldne se je peljal kravji prekupec Rader v svojem samcu iz Liesinga v Mauer. Pri njem sta se peljala tudi dva delavca Sperl in Schirmer. Vračajoč se domov sè svojima tovarišema je udaril Rader po konju, rekoč: Zdaj bosta videla, kako zna kravji prekupec voziti se! Konj se vsled tega splašè ter udere po ulici. Naenkrat voz trči na voglu neke ulice ob hišo s tako silo, da so bili vsi trije daleč proč vrženi z voza. Rader je kar obležal, zlomil si je zatilnik, Sperl je bil hudo ranjen na glavi in tudi Schirmer je bil nevarne rane dobil na glavi in na rokah. Konj, ki se je po zvrnitvi voza še bolj prestrašil, divjal je dalje z vozičkom, ki se je popolnem strl in je naposled konj za soboj vlekel samo še vojnice. Ujel ga je nazadnje neki fijakar.

Umrii so v Ljubljani:

6. oktobra: Henrik Pfeifer, deželnega oficijala sin, 3 mes., Poljanski nasip št. 48, za katarom v črevesu. — Janez Cermak, vrtnar, 64 let, sv. Petra nasip št. 65, za jetiko.

V deželnej bolnici:

3. oktobra: France Hribar, kajzarjev sin, 16 let.
4. oktobra: Marija Tomić, črevljarjeva žena, 56 let.
6. oktobra: Matevž Vidmar, bivši kajzar, 67 let, za starostno slabostjo.

Tujci.

8. oktobra:

Pri **Stonu**: Fohman iz Trsta. — Rapp iz Prage. — Sacher iz Dunaja. — Dr. Bernpokveka iz Maribora. — Weil iz Dunaja.
Pri **Maltè**: Hawel iz Ljubljane. — Stürz iz Novega mesta. — Sonenschein iz Dunaja. — Leitmaier iz Gradca. — Kallan iz Tržiča. — Kolerman, Blenk, Arlt iz Dunaja.
Pri **avstrijskem cesarji**: Titz iz Trsta.

Javna zahvala.

V sveto dolžnost si štejem javno se zahvaliti vsem onim rodoljubom Sent-Vidskim in drugim, ki so pripomogli, da se je slavnost blagoslovljenja naše čitalnične zastave tako veličastno in velikansko vršilo preteklo nedeljo. Zlasti pa se pred vsem srčno zahvaljujemo veleč. g. dr. Jos. Vošnjaku, ki je blagovolil prevzeti slavnostni govor. Slava in hvala mu! — Zahvaljujemo se nadalje g. A. Odlazku, ki je tako krepko in ponosno pozdravljaj doše goste. — Hvala gospè Mariji Jamnikovej iz Medvod, ki je bila kuma ali botra novej zastavi. Slava! kličemo vrlému ljubljanskemu „Sokolu“ in ljubljanskim čitalničnim pevcem za prekrasno in umetno petje! Živeli čitalnici Bizoviška in Šišenska! Vso hvalo zasluži tudi ljubljanska mestna godba. Sploh srčna hvala vsem čestitim gostom, ki so nas s svojim pohodom počastili!

V Sent-Vidi nad Ljubljano 6. oktobra 1880.

(506)

Odbor čitalnice.

Tržne cene

v Ljubljani 9. oktobra t. l.

Pšenica hektoliter 8 gld. 94 kr. — rež 6 gld 50 kr.; — ječmen 4 gld. 34 kr.; — oves 2 gld. 92 kr.; — ajda 5 gld. 35 kr.; — prosò 4 gld. 87 kr.; — koruza 6 gld. 10 kr.; — krompir 100 kilogramov 2 gld. 50 kr.; — fižol hektoliter 8 gld. — kr.; masla kilogram — gld. 90 kr.; mast — gld. 74 kr.; — špeh frišen — gld. 63 kr.; špeh povojen — gld. 72 kr.; — jajce po 2 1/2 kr.; — mleka liter 8 kr.; — govednine kilogram 56 kr.; — teletnine 52 kr.; — svinjsko meso 54 kr.; — sèna 100 kilogramov 2 gld. 50 kr.; — slame 1 gld. 78 kr.; — drva trda 4 kv. metrov 6 gld. — kr.; — mehka 4 gld. 50 kr.

Dunajska borza 9. oktobra.

(Izvirno telegrafično poročilo.)

Enotni drž. dolg v bankovcih	70 gld.	—	kr.
Enotni drž. dolg v srebru	71	75	„
Zlata rente	85	60	„
1860 drž. posojilo	129	—	„
Akcije narodne banke	815	—	„
Kreditne akcije	274	—	„
London	118	50	„
Srebro	—	—	„
Napol.	9	42 1/2	„
C. kr. cekini	5	63	„
Državne marke	58	20	„

Naznanilo.

Od cestnega odbora okolice ljubljanske se naznanja, da bo okrajna cesta od Studencega na Ljubljano zaradi naprave novega mostu pri Kožuhu na močvirju

od 12. do 20. oktobra

zaprta za vožnjo.

And. Knez,
načelnik.

(509)

Št. 441.

(505—1)

C. S. D.

Učiteljske službe.

U ovom školskom kotaru izpraznjene su sledeća učiteljska mjesta:

1. u Podgradu (ill. Castelnuovo) III. vrsti } sa slovenskim
2. u Materiji III. vrsti } učnim jezikom;
3. u Rukavcu III. vrsti } sa hrvatskim
4. u Kastvu mjesto podučitelja III. vrsti } učnim jezikom;

zatim mjesta učiteljice III. vrsti i to:

1. u Kastvu } sa hrvatskim
2. u Lovrani } učnim jezikom;
3. u Jelšanah sa slovenskim učnim jezikom.

Uz sposobnost hrvatskog za mjesto učiteljice u Lovrani zahtjeva se također i znanje talijanskog jezika, a za Kastav i Rukavac želilo bi se poznavanje zadnjeg pomenutog je ika.

Sa ovima službami sdruženi su dohodci ustanovljeni zem. zak. za Istru 3. novembra 1874, br. 30, odnosno 10. decembra 1878.

Natjecatelji i natjecateljice za pomenuta mjesta imaju sa dokaznicami poduperte svoje molbenice, ako su jurve u službi, tragom predpostavljene si oblasti, upravno najdalje do 1. novembra t. g. ovome c. kr. kotarsko školskome vječju odaslati.

C. kr. kotarsko školsko vjeće,

Voloska, dnè 7. oktobra 1880.

Lepe in po ceni

klobuke in čepke,

kakor tudi

kožuhovino

prodaja

Anton Krejčič,

v Ljubljani, na kongresnem trgu na oglu glediščnih ulic. (433—5)

Njive

vilgo Korenove dade se takoj v najem. Kdor hoče kaj v najem vzeti, naj se oglasi pri hišnej gosposlinji na Poljanah št. 26 nova. (493—3)

Slovenske knjige.

Pri uredništvu „Slovenskega Naroda“ se dobè in na pismeno željo tudi proti poštnemu povzetju pošiljajo naročevalcem sledeče slovenske knjige:

1. „Doktor Zober“, originalen slovenski roman od J. Jurčiča. Cena 60 kr.
2. „Kalifornske povesti“ od Bret Harte-a. Cena 50 kr.
3. „Tugomer“, tragedija v 5. dejanjih. Spisal J. Jurčič. Cena 60 kr.
4. „Na Žerinjah“, izviren roman. Spisal Janko Krsnik. Cena 60 kr.
5. „Župnik Wakefeldski“. Spisal Oliver Goldsmith. Iz angleščine poslovenil Janez Jesenko. Cena 1 gld.
6. „Mej dvema stoloma“, izviren roman. Spisal J. Jurčič. Cena 50 kr.
7. „Cvet in Sad“, izviren roman. Spisal J. Jurčič. Cena 80 kr.

Optični závod E. REXINGER

v Ljubljani.

Posebnosti za one, ki dobro ne vidijo in trebajo očal.

Očala se dade samo potem, ko se je natanko in čisto znanstveno poskusil in premeril vid, a se uspeh jemó. Naročnikom z dežele se radovoljno pošlje v ta namen spisana moja knjižica, po kateri potem lahko naroče zaželjeno.

Pri meni je velika zaloga glediščnih in potnih perspektiv najnovejše konstrukcije, daljevidi, daljegledi, mikroskopi vsake vrste, vremeniki, toplomeri, tehtnice za vino, most, žganje ter vinski cvet, dalje za kis, mleko, lug in petrolej. Laterna magica, lamposkopi, stereoskopi in slike, parestroji, lokomotivi, camera obscura.

Orodje za risanje in sestila (cirkliji), risalna peresa vsake vrste, vodne tehtnice, vrvice in kotni mérniki, kompasi ter solnóne ure, mérniki, mérniki na traku, zrcala za britje in druge v to stroko spada-joče reči.

Dobro in brzo popravljám optično, fizikalčno ter matema-
tično orodje. (420—6)

Severno-nemški Lloyd

(Norddeutscher Lloyd)

v avstrijske državi koncesijonirana

parobrodna družba.

Direktna redna poštna parobrodna vožnja mej

Bremenom in Ameriko.

Poleg najnižje cene prevožnji in najsolidnejšega ravnanja s potniki, priporoča se za natančnejša pojasnila uradno potrjeno

Glavno zastopstvo severno-nemškega Lloydja za Kranjsko

R. Ranzinger,

(39 20)

spediteur juž. železnice,

na dunajske cesti, št. 13 nova, v Ljubljani.

➔ Sprejmo se zanesljivi agenti za okraje na Kranjskem. ➔

Št. 5445.

(500—2)

Razpis

4 deželnih štípendij za deželno vino- in sadjerejsko šolo na Slapu poleg Vipave.

Za prihodnje šolsko leto na deželni vino- in sadjerejske šoli na Slapu z dveletnim tečajem, katero se prične dné 15. novembra 1880, so izpraznene 4 deželne ustanove po 120 gld.

Pravico do teh štípendij imajo kranjskih kmetovalcev sinovi, kateri morajo biti vsaj 16 let stari, trdnega zdravja, čvrstega telesa in lepega vedenja, ki so z dobrim vspehom dovršili vsaj ljudsko šolo. — Štípendije se ne izplačujejo na roko, ampak učenci imajo za to v zavodu hrano, stanovališče in poduk.

Prošnjiki naj lastnoróčno slovenski pisane prošnje do

dné 20. oktobra 1880.

Če mogoče osobno izročé vodstvu imenovane šole na Slapu. Prošnjam je treba priložiti rojstni list, spričevalo v'raj o dovršeni ljudski šoli, o lepem vedenju, o čvrstem telesu in trdnem zdravju.

Od deželnega odbora kranjskega,
v Ljubljani, dné 6. oktobra 1880.

Hiša

v Ljubljani — v mestu — posebno pripravna za gostinstvo, je za 15.000 gld. na prodaj. Le polovica kupa se precej plača. Več o tem pove administracija „Slovenskega Naroda“. (494—3)

Trakuljo

(105—8) (plošnato glisto) prežene
dr. Bloch na Dunaji,
Praterstrasse 42, tudi pismeno.

Cirkus Krembsler & C.

na cesar Josipovem trgu
denes nedeljo dné 10. oktobra

dve veliki predstavi,

prva ob 5. uri popoldne,
druga

glavna predstava

ob 7. uri zvečer.

Prvi nastop
gospoda ALEKSANDRA.

V ponedeljek dné 11. oktobra

velika predstava

ob 7. uri zvečer.

Uljudno vabi k predstavi

A. Krembsler,
vodja.

(508)

Zajčeje kože

(486 3) kupujejo se

pri **Kožarji**
v Krakovem.

Umetne zobe in zobovja

(zobovja z zračnim pritiskom)

prireja po najnovejšem umetnem načinu, ne da bi odstranjeval zobne korenine, brez vsake bolečine, votle zobe pa z dobro tvarino trajno plombira. Zobne operacije brez bolečin izvršuje z omotljenjem z gazom za smejanje (410—19)

zobni zdravnik **A. PAICHEL**

poleg Hradskega mostu, I. nadstropje.
Ordinuje od 9.—12. in od 2.—5. ure.

Enajsta redna

glavna skupščina

kranjske obrtske družbe

v Ljubljani

v 28. dan oktobra 1880 ob 4. uri popoldne

v direkcijskem bureau družbe.

Dnevni red:

- Poročilo o uspehu službenega leta 1879/80.
- Poročilo pregledovalnega odseka.

Gospodje delničarji, ki hočejo glasovati, prosijo se v smislu § 10 statutih, naj svoje delnice vsaj do dné 25. oktobra t. l. vložé v družbeni blagajnici ter vzemó legitimacijske karte.

(483—3)

Kranjska obrtska družba.

➔ **Kje** ➔

se kupuje ceno

obleke za gospode, dečke in otroke?

pri

M. NEUMANN-u.

➔ **Kje** ➔

Je največja zbirka

ženske robe?

(447—7)

pri

M. NEUMANN-u,

v Ljubljani, slonove ulice h. št. 11.

ERNEST JEUNIKER, Ljubljana.

Odpretje kupčije.

Uljudno s tem naznanjam, da bodem z dnem 5. oktobra t. l. na tukajšnjem prostoru, dunajska cesta št. 10 nova, stara 6, čisto na novo in najboljše izbrano

kupčijo z galanterijskim, Nürnbergskim in kratkim blagom

otvoril, ter si dozuljujem prositi za mnogobrojen obisk in zagotavljam, da se hočem vedno po moči svojej truditi, da zadovoljim v vsakem oziru svojim p. n. naročnikom.

Sê spoštovanjem

Ernest Jeuniker.

V Ljubljani, meseca oktobra 1880. (484—3)

Dunajska cesta št. 10 nova, stara 6, k „Mariji pomagaj!“

Popolnem asortirano blago.

Na debelo in drobno.

Gostilna „pri Virantu“ (Sternwarte),

na sv. Jakopa trgu.

Podpisani se slav. občinstvu v Ljubljani ter s kmetov ter čestitemu duhovenstvu zahvaljuje za mnogobrojno obiskavanje čez poletje na gostilniškem vrtu ter obljublja, da bude čez zimo isto tako skrbno trudil se svojim p. n. gostom

v notranjih gostilničnih prostorih

ustrezati, kakor doslej.

Tone Mikulinič,

(507—1)

gostilnar „pri Virantu“.

Ana Šinkovec,

v Ljubljani na mestnem trgu št. 10,

priporoča po najnižjej ceni sledeče reči vsake poljubne širokosti, barve, velikosti in kakovosti, katere ima zmirom najnovejše v zalogi: ovratnike za gospe, manšete, kravate, trakove, franze, čipke (špice), crepin-ovešala, baržun, gaze, svilo, atlas, pliš, moult, životnike ženske, riš, organte, blago za podstavljanje, perilo za gospe, krila iz klobučevine. Najnovejše volnene rute, komašne, nogovnice, rokavice, volno, cvirni, gumbe itd. Trakovi za vence se naredé po želji. — Vnanje naročbe izvršujó se hitro in zagotavlja se skrbna postrežba. (496—2)

Važno za gospe!

Čast imam, cenjeno gospodo ob svojej vrnitvi z Dunaja, uljudno vabiti, da obišeče mojo z vsemi novimi rečmi najboljše oskrbljeno

zalogo modnega blaga za gospe

ter se dozuljujem posebno opozorovati na čudovito veliko izber

modnih klobukov za otroke, deklice i gospe

ter na mojo odlično zalogo

dežnih plaščev za otroke, deklice i gospe,

jake, jakete, paleta i dolmane.

Sê spoštovanjem

A. J. Fischer,
Ljubljana, Preširnov trg.

(503—1)

H. Hauptmann,

v semeniškem poslopji, v Ljubljani,

priporoča po nizkej ceni najboljše

oljnate in suhe barve, firneže in lake,

ter najlepše

čopiče (penzlje)

za slikarje in zidarje.

(454—3)

Borzno kupovanje in prodajanje

državnih papirov

ter družih naložnih in spekulacijskih vrednostij.

Isidor L. Schornstein

Bankgeschäft

Wien, L, Wipplingerstrasse Nr. 43, II. Stock

(vis-à-vis der Börse).

(443—11)

Na vsa v to stroko spadajoča vprašanja daje se rado in hitro odgovor.

Za gospe!

Glycerinino milo, tekoče,

nedosegljivo v tem, da se dobi mehka, tanka, bela koža, 1 sklenica 40 kr.

Glycerin-Crème,

posebno vspešno, ako ustnice ali koža na rokah poka, 1 sklenica 30 kr.

Glycerin-Sargov,

najfinejši, 1 sklenica 10 kr.

Prodaje in razpošilja proti poštneemu povzetju

G. PICCOLI,

lekar „pri angelu“,

v Ljubljani, na dunajskeje cesti.

(490—1)

Toilette-Honig-Glycer.-Seife,

Sargovo, 1 kos 30 kr.

Damen-Pouder,

z dišavo, bel in rudečkast, v zavojih po 10 kr., 1 škatla 40 kr.

Anaterinova ustna voda,

izdeluje G. Piccoli, 1 sklenica 60 kr.

Anaterinova štupa za zobe,

izdeluje G. Piccoli, 1 sklenica 40 kr.

Jov. Jax,

lastnik c. kr. privilegija za zboljšanje šivalnih strojev.

Glavna zaloga šivalnih strojev

v Gradci, Sackstrasse št. 20.

C. kr. avstrijsko in kr. ogersko trgovinsko ministerstvo je dalo gospodu Jov. Jaxu za zboljšanje šivalnih strojev izključen privilegij.

To zboljšanje se vidi v tem, ker šivalni stroj ne dela, kadar se cvirni navija za ladijco. Zato ne treba dela odložiti od šivalnega stroja, kadar se cvirni navija. Navijanje je lahko, šivalni stroj pri tem nič ne trpi. Zboljšanje je tako priprosto, do zbog njega šivalni stroj nij dražji.

Slike in cenilniki zastonj.

Pogoji za vplačevanje: pri sprejemu šivalnega stroja 10 gld., mesečno potem 5 gld., če se takoj plača, odpusti se 6%.

(510—1)

Vprašanja naj se z zgorenjim naslovom frankujejo.